

РЕШЕНИЕ

№ 6450

гр. С., 10.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 176 СЪСТАВ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: **БОРЯНА В. ПЕТРОВА**

при участието на секретаря **ТЕОДОРА ГР. ТОДОРОВА**
като разгледа докладваното от **БОРЯНА В. ПЕТРОВА** Гражданско дело № 20231110146000 по описа за 2023 година

„ФИРМА” ООД, ЕИК .... е предявило против А. В. Д., ЕГН ***** по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК, положителни установителни искиове с правно основание чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2, вр. чл. 86, вр. чл. 79 ЗЗД, за сумата от 2 400 лв. - главница, 79,20 лв. – договорна лихва за периода от 23.12.2022 г. /датата на първата вноски/ до 23.12.2022 г. /падежната дата по договора/, 76,00 лв. – такса за експресно разглеждане на документи, 73,33 лв. – мораторна лихва върху непогА.ата главница за периода от 24.12.2022 г. /настъпване на забавата/ до 11.04.2023 г., заедно със законната лихва върху главницата от 11.04.2023 г. до окончателното изпашане на дължимите суми, за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК от 26.04.2023 г. по ч.гр.д. № 20032/2023 г., по описа на СРС, 176 състав.

Ищецът поддържа, че е изпълнил задълженията си по договора с превеждане по личната банкова сметка на ответника на посочената в договора сума. Посочва, че отпуснатият кредит е в размер на 2 400 лв., а ответникът се е съгласил да ползва и върне заемната сума, съгласно условията на сключения индивидуален договор, като заплати сумата в размер на 2959,20 лв., ведно с дължимата договорна лихва и такса експресно разглеждане. Договорът е за срок от 30 дни, като сумата по кредита е следвало да бъде издължена на 23.12.2022 г. на една погасителна вноски. Твърди, че ответникът е във виновно неизпълнение на задълженията си, като дължи и обезщетение за забава върху непогА.ата главница за периода от 24.12.2022 г. /настъпване на забавата/ до 11.04.2023 г. /датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК/.

Ответникът оспорва предявените искиове по основание и размер по

съображения, че договорът е недействителен на основание чл. 22 от ЗПК вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД поради неспазване изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 от ЗПК – за определяне на възнаградителна лихва и годишен процент на разходите /ГПР/. Счита за нищожни клаузите на чл. 1 и чл. 8 от договора. Твърди, че в чл. 1 е уговорена такса за експресно разглеждане на документи, която противоречи на разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК. Твърди още, че в чл. 8 от договора е уговорена възможност за предоставяне на допълнителна услуга на кредитополучателя, изразяваща се в удължаване срока за връщане на отпуснатия кредит с 30, 45, 60 или 754 календарни дни след първоначално уговорения срок /падеж по договора/. Ответникът посочва, че с анекс от 23.11.2022 г. срокът на договора за кредит е удължен с 30 дни, като за тази допълнителна услуга ищецът е начислил такса в размер на 559,20 лв., което отново е в противоречие с разпоредбата на чл. 10а, ал. 1 ЗПК, която забранява на кредитора да събира такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Посочва, че съгласно чл. 33, ал. 1 и ал. 2 ЗПК, при забава в плащанията, кредиторът има право само на обезщетение за забава, което не може да надвишава размера на законната лихва. Твърди още, че посочените клаузи от договора не са индивидуално уговорени. Ответникът твърди, че е заплатил по договора за кредит сума в размер на 559,20 лв. и същата следва да се отнесе за погасяване на главницата, която само счита за дължима, с оглед твърдяната нищожност на договора, в т.ч. и на отделни негови клаузи.

С молба с вх. № 74222/06.03.2024 г. ищецът е оттеглил частично исковата си претенция, като в оттеглената част с протоколно определение от 07.03.2023 г., съдът е прекратил производството в частта за претендирана главница в размер на 559,20 лева, сумата в размер на 10,26 лева, представляваща законна лихва върху оттеглената главница за периода 24.12.2022 г. - 11.04.2023 г., както и сумата от 71,00 лева за експресно разглеждане на документи по кредита, като остават за разглеждане сумите както следва: за главница - 1840,80 лева, за законна лихва върху главницата от 1840,80 лева остава за разглеждане претенцията от 63,07 лева, претендирана за периода 24.12.2022 г. - 11.04.2023 г. и 5,00 лева за такса за експресно разглеждане на документи.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 2 от ГПК, приема за установено следното:

По исковете с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2, вр. 79 ЗЗД е да докаже при условията на пълно и главно доказване правопораждащите факти, от които черпи изгодни за себе си последици, а именно: наличието на валидно облигационно отношение по индивидуален договор за потребителски кредит, сключен между него и ответника, и неговото съдържание; предоставянето на заемната сума на ответника; размера на уговорената възнаградителна лихва; изпадането на ответника в забава по отношение на задълженията му по Индивидуален договор за потребителски кредит ..../23.11.2022 г.; размера на

обезщетението за забава; извършването на допълнителни услуги, за които са уговорени претендираните възнаграждения; изискуемост на вземанията. По иска по чл. 86 от ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже възникването на главен дълг /доколкото се твърди главното задължение да е срочно/ и изпадане на ответника в забава.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на паричното си задължение.

По делото е обявено за безспорно и ненуждаещо се от доказване, а и се установява от представените по делото доказателства, наличието на облигационно правоотношение между страните, възникнало по силата на Индивидуален договор за потребителски кредит .../23.11.2022 г. и Анекс № 1 към него от 29.12.2022 г. и че ищецът е предоставил на ответника сума в размер на 2 400,00 лева. Установява се още, че кредитът е бил отпуснат при следните условия: една на брой погасителна вноска, със срок на кредита - 30 дни, при фиксиран годишен лихвен процент (ГЛП) - 40,15 %, годишен процент на разходите (ГПР) – 48,44 % и общ размер на всички плащания – 2959,20 лева Договорът е бил сключен при Общи условия, приложени към исковата молба и приети като писмени доказателства по делото. С Анекс № 1 от 29.12.2022 г. срокът на договора за кредит е удължен до 22.01.2023 г.

В отношенията между страните не се спори, че договорът е сключен по реда за предоставяне на финансови услуги от разстояние, регламентиран в ЗПФУР, като според чл. 6 договорът за предоставяне на финансови услуги от разстояние е всеки договор, сключен между доставчик и потребител като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от доставчика, при която от отправянето на предложението до сключването на договора страните използват изключително средство за комуникация - едно или повече. Дефиниция на понятието "финансова услуга" се съдържа в § 1, т. 1 от ДР на ЗПФУР - това е всяка услуга по извършване на банкова дейност, кредитиране, застраховане, допълнително доброволно пенсионно осигуряване с лични вноски, инвестиционно посредничество, както и предоставяне на платежни услуги, а на "средство за комуникация от разстояние" - в § 1, т. 2 от ДР на ЗПФУР, в който е посочено, че това е всяко средство, което може да се използва за предоставяне на услуги от разстояние, без да е налице едновременно физическо присъствие на доставчика и на потребителя.

Настоящият договор се явява сключен от лице, притежаващо качеството „потребител“, предвид което приложими в настоящия случай са разпоредбите на ЗПК. Съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 1 от ЗПК договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Разпоредбите на чл. 10 и чл. 11 от ЗПК уреждат формата и съдържанието на договора за потребителски кредит. Съгласно чл. 22 от ЗПК, когато не са

спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Същата има характер на изначална недействителност и когато договорът за потребителски кредит бъде обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

За неравноправния характер на клаузите в потребителския договор съдът следи служебно и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не (в този смисъл е решение № 23/07.07.2016 г. по т.д. № 3686/2014 г., I т.о. на ВКС). Доколкото в случая се касае за приложение на императивни материалноправни норми, за които съдът следи служебно по аргумент от т. 1 на ТР № 1 от 09.12.2013 г., постановено по тълк. д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК, нищожността на уговорките в процесния договор за кредит може да бъде установена и приложена служебно от съда без от страните да е наведен такъв довод.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В процесния договор за потребителски кредит е посочен процент на ГПР 48,44 %, т.е. формално е изпълнено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Настоящият съдебен състав приема, че „таксата за експресно разглеждане“ е разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите – ГПР (индикатор за общото оскъпяване на кредита) – чл. 19, ал. 1 и 2 ЗПК, който съобразно правилото на чл. 19, ал. 4 ЗПК не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на М. С. на Р.Б. (основен лихвен процент плюс 10%), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50% от взетата сума, а клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, са нищожни – чл. 19, ал. 5 ЗПК. Този извод следва от дефиницията на понятието "общ разход по кредита за потребителя", съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят

трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси.

Предвид изложеното, съдът приема, че „таксата за експресно разглеждане“, уговорена в чл. 1, т. 2 от процесния договор, представлява разход по кредита, който е следвало да бъде, но не е включен при изчисляването на годишния процент на разходите по кредита, с което са нарушени разпоредбите на чл. 19, ал. 1 и ал. 2 от ЗПК. Съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК, годишният процент на разходите (ГПР) не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва, която съгласно ПМС № 426 от 18.12.2014 г. е в размер на 10%, или годишният размер на разходите не следва да надхвърля 50% от предоставената по кредита сума. Съдът намира, че с разглежданата клауза за такса за експресно разглеждане се заобикаля правилото на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и се уговоря по-висок размер на разходите по кредита от нормативно допустимия. Ако към посочения ГПР от 48,44% се прибави и размерът на „таксата за експресно разглеждане“, то тогава годишният процент на разходите ще е по-висок от нормативно установения в чл. 19, ал. 4 от ЗПК.

При това положение и въз основа на съвкупната преценка на всяка от уговорките, настоящият съдебен състав счита, че макар формално процесният договор да покрива изискуеми реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 - годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения.

В аспекта на изложеното, съдът приема, че съгласно разпоредбата на чл. 22 ЗПК сключеният договор е недействителен, тъй като не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Последиците от обявяването на тази недействителност са регламентирани в разпоредбата на чл. 23 ЗПК, предвиждаща, че потребителят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и на лихва или други разходи по кредита.

По делото се установи, че от страна на ответника е заплатена по процесния договор на 29.12.2022 г. сума в размер на 619,20 лева. Ищецът признава извършеното плащане с молба от 06.03.2024 г. като твърди, че сума в размер на 60,00 лева, касаела процесния договор, но се отнасяла за заплатена такса за удостоверение за дълг, поради което сочи, че ответникът е

погасил сума в размер на 559,20 лева, с оглед което и оттегля иска за главницата за тази сума. Доколкото не се оспорва от ищеца, че е заплатена сума в размер на 619,20 лева именно по процесния договор, тази сума следва да бъде взета предвид от съда. В настоящото производство се претендира сумата от 1 840,80 лева (след оттегляне по реда на чл. 232 ГПК на част от предявената претенция с молба от 06.03.2024 г., първоначално предявена в размер от 2400,00 лева). Предвид гореизложеното, съдът счита, че искът за главница е частично основателен за сумата от 1780,80 лева (2400,00 лева – 619,20 лева), ведно със законната лихва върху главницата от 13.04.2023 г. до окончателното изплащане на сумата.

Исковете за установяване съществуването на вземане на ищеца за сумата 79,20 лева, представляваща договорна лихва за периода от 23.12.2022 г. /датата на първата вноска/ до 23.12.2022 г. /падежната дата по договора/, сумата от 5,00 лева за такса за експресно разглеждане на документи по кредита и предявеният иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за установяване съществуването на вземане на ищеца за сумата 63,07 лева, представляваща лихва за забава за периода от 24.12.2022 г. до 11.04.2023 г., следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

По отговорността на страните за разноски:

При този изход на делото, право на разноски имат и двете страни.

В заповедното производство ищецът е сторил разноски за държавна такса и адвокатско възнаграждение в общ размер на 1022,57 лева, като с оглед уважената част от исковете следва да му бъде присъдена сумата от 915,96 лева. В исковото производство ищецът е претендира разноски за държавна такса в размер на 52,57 лева, и 1300 лева адвокатско възнаграждение, или общо 1352,57 лева. С оглед уважената част от исковете, на ищеца следва да бъдат присъдени разноски в исковото производство в размер на 1211,56 лева.

Ответникът не е представил доказателства за сторени разноски, поради което такива не му се дължат.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2, вр. чл. 86, вр. чл. 79 ЗЗД, че А. В. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. С., кв. ...., ул. ...., бл. 22, вх. В, ет. 3, ап. 6, дължи на „ФИРМА“ ООД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление: гр. С., ж.к. ...., блок 963, ет. 1, **сумата от 1 780,80 лева**, представляваща главница по Договор за потребителски кредит ..../23.11.2022 г, ведно със законната лихва от 13.04.2023 г. до изплащане на вземането, **КАТО ОТХВЪРЛЯ** предявените искове за установяване съществуването на вземане на ищеца за сумата над

уважения размер от 1780,80 до пълния предявен размер от 1840,80 лева, сумата от 79,20 лева, представляваща договорна лихва за периода от 23.12.2022 г. до 23.12.2022 г., сумата от 5,00 лева такса за експресно разглеждане на документи и предявения иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за установяване съществуването на вземане на ищеца за сумата 63,07 лева, представляваща лихва за забава за периода от 24.12.2022 г. до 11.04.2023 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 26.04.2023 г. по ч.гр.д. 20032/2023 г. по описа на СРС, 176 състав, като неоснователни.

ОСЪЖДА А. В. Д., ЕГН *****, с адрес: гр. С., кв. „...“, ул. „...“, бл. 22, вх. В, ет. 3, ап. 6, да заплати на „ФИРМА“ ООД, ЕИК ....., със седалище и адрес на управление: гр. С., ж.к. „...“, блок 963, ет. 1, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **1211,56 лева**, представляваща сторени разноси в исковото производство, както и сумата от **915,96 лева**, представляваща сторени разноси в заповедното производство по ч.гр.д 20032/2023 г. по описа на СРС, 176 състав.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____